

Pedagogik som vetenskap, 15 högskolepoäng

Education as Science, 15 credits

Kurskod	
Forskarutbildningsämne	Pedagogik
Institution/motsvarande	Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap
Tillämpas fr.o.m.	Våren 2026
Fastställd	Våren 2015
Senast ändrad	2026-02-09
Beslutsfattare	Prefekt

1 Kursens innehåll

Kursen ger en översikt över pedagogikämnets framväxt med ett specifikt fokus på den svenska kontexten och det nutida svenska och internationella forskningsläget. Kursen består av fyra delar: läroplansteori, utbildningshistoria, didaktik, samt mångfald och specialpedagogik

Den läroplansteoretiska delen ger kunskap om centrala svenska och internationella traditioner inom läroplansteori och nuvarande utvecklingstendenser inom området. I synnerhet kommer det svenska pedagogikämnets framväxt och relation till svensk utbildning och skolreformer att belysas. Delkursen behandlar även relationen mellan läroplansteori och didaktik.

Den utbildningshistoriska delen behandlar den institutionaliserade utbildningens framväxt och vetenskapliga studier i utbildningshistoria. Särskilt fokus ligger utbildningsväsendets och den pedagogiska forskningens transnationella historia samt på genusaspekter kring utbildning. Momentet behandlar de historiska perspektivens möjligheter att belysa, analysera och tolka såväl skeenden i det förflutna som i vår samtid.

Den didaktiska delen behandlar den didaktiska forskningens utveckling och dess olika perspektiv på undervisning och lärande. Vidare behandlas forskningsansatser, teorier, modeller och typologier som är centrala i såväl nationell som internationell didaktisk forskning.

Mångfald och specialpedagogik i utbildningsväsendet tar upp mångfaldens förutsättningar och specialpedagogikens roll i olika skolformer. Särskilt tematiseras relationen mellan pedagogik och specialpedagogik där historiska, nationella och internationella perspektiv beaktas.

Den didaktiska delen behandlar den didaktiska forskningens utveckling och dess olika perspektiv på undervisning och lärande. Vidare behandlas forskningsansatser, teorier, modeller och typologier som är centrala i såväl nationell som internationell didaktisk forskning.

2 Mål

2.1 Kursens roll i utbildningen

Kursen ska huvudsakligen avse följande examensmål för utbildningen på forskarnivå enligt högskoleförordningen (HF), nämligen att doktoranden ska visa

Kunskap och förståelse

- brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet (del av mål 1)
- förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet (del av mål 2)
- förtrogenhet med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet (del av mål 2)

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet (del av mål 9)
- fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används. (mål 10)

Numreringen av målen är densamma som i den allmänna studieplanen.

2.2 Kursens mål

För godkänt betyg ska doktoranden visa

- kunskap om utbildningens historia och om pedagogiska forskningstraditioners framväxt,
- Kunskap om mångfald i olika skolformer
- insikt om specialpedagogikens uppgift i relation till den allmänna pedagogiken
- insikt om olika metoder och ansatser i förhållande till olika pedagogiska forskningsproblem,
- förmåga att reflektera över hur den pedagogiska forskningen bidragit och kan bidra till utbildningssystemets och samhällets utveckling en systematisk förståelse av den didaktiska forskningens utveckling och dess olika perspektiv på undervisning och lärande,
- förmåga att analysera utvecklingen i valda delar av utbildningsväsendet utifrån ett specialpedagogiskt perspektiv.

3 Kurslitteratur och andra läromedel

I kursen används följande kurslitteratur och andra läromedel.

Kurslitteratur läroplansteori

Bergh, Andreas, Murphy, Mark & Nylund, Mattias (2025). The rise of law in education – exploring three drivers of juridification in the context of a changing welfare state. *Journal of Education Policy*, 40(6), 1062–1080.

Englund, Tomas (1986/2005). *Curriculum as a Political Problem / Läroplanens och skolkunskapens politiska dimension*. Göteborg: Daidalos. (Artikel i reviderad form finns i *Journal of Curriculum Studies*, VOL 29, nr. 3.)

Englund, Tomas (2011). The linguistic turn within curriculum theory, *Pedagogy, Culture & Society*, 19(2), 193–206.

Hopmann, Stefan (2015). ‘Didaktik meets Curriculum’ revisited: historical encounters, systematic experience, empirical limits. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 1, 27007, 14–21.

Jackson, Philip W. (1992). Conceptions of curriculum and curriculum specialists. In Philip W. Jackson (Ed.). *Handbook of research on curriculum: A project of the American Educational Research Association*, (p. 3-40). New York: Simon & Schuster Macmillan.

Kallós, Daniel & Lundgren, Ulf P. (1979). *Curriculum as a Pedagogical Problem*. Stockholm Institute of Education, Department of Educational Research/CWK Gleerup.

Nordin, Andreas & Sundberg, Daniel (Eds.) (2014). *Transnational policy flows in European education*. London: Symposion Books.

Popkewitz, Tom (2008). *Cosmopolitanism and the age of school reform: Science, education, and making society by making the child*. New York: Routledge.

Tre läroplansteoretiskt inriktade artiklar, eller artiklar som tar upp relationen läroplansteori – utbildningspolitik eller läroplansteori – didaktik ur tidskrifterna:

Kurslitteratur utbildningshistoria

- Burke, Peter (2000). *A social history of knowledge: From Gutenberg to Diderot*: based on the first series of Vonhoff Lectures given at the University of Groningen (Netherlands). Cambridge: Polity.
- Burke, Peter (2012). *A social history of knowledge II: From the Encyclopédie to Wikipedia*. Cambridge: Polity.
- Christensen, Ivan Lind, & Ydesen, Christian (2015). Routes of knowledge: Toward a methodological framework for tracing the historical impact of international organizations. *European Education*, 47(3), 274–288.
- Depaepe, Marc, 2010. The ten commandments of good practices in history of education research. *Zeitschrift für pädagogische Historiographie*, 16, 31–49.
- Grek, Sotiria, Landahl, Joakim, Lawn, Martin, & Lundahl, Christian (2020). Travel, translation, and governing in education: the role of Swedish actors in the shaping of the European education space. *Paedagogica Historica*, 1–22.
- Goldin, Claudia (2006). The quiet revolution that transformed women's employment, education, and family. *American economic review*, 96(2), 1–21.
- Herbst, Jürgen 1999. The history of education: State of the art at the turn of the century in Europe and North America. *Paedagogica Historica*, 35.
- Jarausch, Konrad H. (1986). The old 'new history of education': A German reconsideration. *History of Education Quarterly*, 26, 225–241.
- Primus, Franziska, & Lundahl, Christian (2020). The peripherals at the core of androcentric knowledge production: an analysis of the managing editor's knowledge work in The International Encyclopedia of Education (1985). *Paedagogica Historica*, 1–17.
- Westberg, Johannes (2021). What we can learn from studying the past: The wonderful usefulness of history in educational research. *Encounters in Theory and History of Education*, 22, 227–248. <https://doi.org/10.24908/encounters.v22i0.14999>

Kurslitteratur didaktik

- Bengtsson, Jan (1997). Didaktiska dimensioner. Möjligheter och gränser för en integrerad didaktik. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 2(4), 241–261.
<https://www.pedagogiskforskning.se/wp-content/uploads/2012/11/bengtsson.pdf>
- Brante, Göran (2016). Allmän didaktik och ämnesdidaktik – en inledande diskussion kring gränser och anspråk. *Nordisk Tidskrift för Allmän Didaktik*, 2(1), 52–68.
<https://doi.org/10.57126/noad.v2i1.12784>
- Hopmann, Stefan (2007). Restrained teaching: The common core of didaktik. *European Educational Research Journal*, 6(2), 109–124. <https://doi.org/10.2304/eeerj.2007.6.2.109>
- Hopmann, Stefan (2015). 'Didaktik meets Curriculum' revisited: historical encounters, systematic experience, empirical limits. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 1, 27007, 14–21.
<https://doi.org/10.3402/nstep.v1.27007>
- Illeris, Knud (Ed.) (2018). *Contemporary theories of learning: Learning theorists... in their own words*. London: Routledge.
https://people.bath.ac.uk/edspd/Weblinks/PGCES%20ULL%20articles/General/Contemporary%20Theories%20of%20Learning_%20Learning%20theorists%20_.%20in%20their%20own%20words%20-%20Knud%20Illeris.pdf
- Moody, Zoe, Gawlicz, Katarzyna, Gillett-Swan, Jenna, Perry-Hazan, Lotem, & Quennerstedt, Ann (2025). A theory of children's human rights education. *European Educational Research Journal*, 0(0).
<https://doi.org/10.1177/14749041251378172>
- Moxnes, Anna R. (2025). Teaching on the floor: Changing teaching through feminist practices. *Gender and Education*, 37(5), 624–638.
<https://doi.org/10.1080/09540253.2025.2506361>
- Pedersen, Helena (2021). Education, anthropocentrism, and interspecies sustainability: confronting institutional anxieties in omniscient times. *Ethics and Education*, 16(2), 164–177.
<https://doi.org/10.1080/17449642.2021.1896639>

Sund, Louise & Öhman, Johan (2025). Revisiting the political in environmental and sustainability education – a global justice-oriented approach. *Environmental Education Research*.
<https://doi.org/10.1080/13504622.2025.2567938>

Tryggvason, Ásgeir & Öhman, Johan (2026). Critical pluralistic teaching: An educational approach to transformative change. In Windsor, Sally, Franck, Olof, Sanders, Dawn (Eds.), *Paradise lost? Love and care*, pp. 91–107. International Explorations in Outdoor and Environmental Education, vol 20. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-032-11690-1_7

Westbury, Ian, Hopmann, Stefan & Riquarts, Kurt (Eds.), *Teaching as a reflective practice – The German didaktik tradition* (valda delar). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Willbergh, Ilmi (2021). Bildung-centered general didactics. In G. W. Noblit (Eds.), *Oxford research encyclopedia of education*. Oxford University Press.
<https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.1554>

Öhman, Johan (2014). Om didaktikens möjligheter – ett pragmatiskt perspektiv. *Utbildning & Demokrati* 23(3), 33–52. <https://doi.org/10.48059/uod.v23i3.1023>

Öhman, Johan (2026). Om didaktik, ämnesdidaktik och metodik. ESERGO ESSAYS #5.
<https://www.oru.se/contentassets/9e52e1912da643b893e2a081098894e5/esergo-essays-5---om-didaktik-amnesdidaktik-och-metodik.pdf>

En av följande böcker läses och redovisas:

Piaget, Jean (1976/2006). *Psychology of intelligence*. London: Routledge.

Skinner, Burrhus Frederic (1968/2014). *The technology of teaching*. B.F. Skinner Foundation.

Vygotsky, Lev Semenovich (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Kurslitteratur mångfald och specialpedagogik

Calravall, Eric B. & Ferrell, Amy L. (2026). *Handbook of Critical Special Education: Research, Policy, and Practice*. Routledge (3 kapitel, valfria)

Florian, Lani (2019). On the necessary co-existence of special and inclusive education. *International Journal of Inclusive Education*, 23(7-8), 691-704, DOI: 10.1080/13603116.2019.1622801

Tomlinson, Sally (2012). The irresistible rise of the SEN industry. *Oxford Review of Education*, 38(3), 267-286, DOI: 10.1080/03054985.2012.692055

Plus ca 200 sidor självvald vetenskaplig litteratur, därav minst fem artiklar från internationella referegranskade tidskrifter.

4 Utbildningsformer

I kursen används följande utbildningsformer.

- självstudier
- föreläsningar
- litteraturseminarier
- seminarier där egna och andras texter presenteras och diskuteras

5 Prov

Kursen examineras genom ett prov som består av följande del prestationer. Del prestationerna betygsätts inte var för sig utan ligger till grund för en sammantagen bedömning och betygsättning av provet.

- Fyra skriftliga inlämningsuppgifter där doktoranden utifrån läroplansteoretiska (första uppgiften), mångfalds och specialpedagogiska, (andra uppgiften) utbildningshistoriska (tredje uppgiften), och didaktiska perspektiv (fjärde uppgiften) redogör för och reflekterar över kurslitteraturen. Inlämningsuppgifterna ska också behandla den pedagogiska forskningens roll i och betydelse för samhällsutvecklingen.

Vid prov med flera del prestationer gäller följande.

Om det redan under kursens gång framgår att en doktorand inte kan genomföra en viss del prestation får examinator ge en ersättningsuppgift. Förutsättningen är att prestationen inte rimligen låter sig upprepas inom ramen för det aktuella kurstillfället.

6 Betyg

Prov som ingår i utbildningen på forskarnivå bedöms enligt en tvågradig betygsskala med betygen underkänt eller godkänt (lokala föreskrifter).

Betyg ska beslutas av en av universitetet särskilt utsedd lärare (examinator) (HF).

För godkänt betyg på prov som ingår i kursen krävs att doktoranden visar att han eller hon uppfyller målen med kursen enligt avsnitt 2.2, eller, om flera poänggivande prov ingår i kursen, de mål som det aktuella provet avser enligt avsnitt 5.

Den som inte har blivit godkänd vid ordinarie prov ska ges tillfälle till omprov.

Om ett prov har bestått av flera del prestationer får examinator som alternativ till omprov ge en kompletteringsuppgift avseende den del prestation som inte är godkänd.

Om en doktorand har underkänts vid ett prov vid två tillfällen ska, om doktoranden begär det, en annan examinator utses att besluta om betyg.

7 Tillträde till kursen

7.1 Tillträdeskrav

För att få delta i kursen och de prov som ingår i kursen ska sökanden vara antagen till utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet.

7.2 Urval

Urval mellan de sökande som är antagna till utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet och som uppfyller tillträdeskraven i övrigt enligt ovan sker enligt följande rangordning.

Förtur ges till doktorander antagna i ämnet pedagogik vid Örebro universitet. I andra hand får doktorander antagna i andra ämnen vid Örebro universitet delta.

Om inga andra urvalgrunder anges i detta avsnitt ges förtur till sökande med mindre antal kurspoäng kvar till examen, framför sökande med fler återstående kurspoäng. Vid lika poäng sker urval genom lottning. Detta gäller också inom eventuella angivna urvalsgrupper om inget annat sägs.

7.3 Andra sökande än doktorander antagna vid Örebro universitet

Andra sökande än doktorander antagna vid Örebro universitet kan ha rätt att delta i kursen med stöd av regler och/eller avtal om beställd utbildning, gemensam examen, nationella forskarskolor eller samarbete i övrigt med andra högskolor.

Beslut om vilka sådana andra sökande som får delta i kursen fattas separat utifrån de regler och/eller avtal som föranleder ansökan om deltagande i kursen.

8 Tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkesverksamhet

Regler om tillgodoräknande finns i högskoleförordningen och återges på universitetets webbplats.

9 Övrigt

Kursen ges på svenska.

Övergångsbestämmelser

Inga övergångsbestämmelser gäller.